

для ефективного, якісного прокурорського нагляду за досудовим і судовим провадженнями.

Таким чином, імплементація правових стандартів Європейського Союзу та інших міжнародних досягнень в чинне законодавство України, потребує витрат з державного бюджету, які спрямовані на здійснення ефективної правотворчості та правозастосування щодо кодифікації юридичних норм у напрямі реформування прокуратури України на європейський зразок. Це є успіхом реалізації прогресивних положень світових та європейських стандартів у прокурорський нагляд за реалізацією законів. Позитивний результат у цьому процесі можливий при конструктивній співпраці органів публічної влади на всіх рівнях, належного застосування наукових і технічних засобів у методологію та нормативну практику діяльності прокуратури.

Бібліографічні посилання:

1. Розпорядження Кабінету Міністрів України від 17.09. 2014 року «Про план заходів з імплементації Угоди про асоціацію між Україною, з однієї сторони, та Європейським Союзом, Європейським співтовариством з атомної енергії і їхніми державами-членами, з іншої сторони» [Електронний ресурс]. – Режим доступу до ресурсу: <http://document.ua/pro-implementaciyu-ugodi-pro-asociaciyu-mizh-ukrayinoyu-z-od-doc203061.html>, - назва з екрану.

2. Закон України “Про прокуратуру” від 14 жовт. 2014 р. № 1697-VII [Електронний ресурс], (зі змінами на 2017 р. – Режим доступу: <https://www.google.com.ua/search?dcr=0&source=hp&ei=NZsSWomaDeL36ATWoq>

3. Інформаційно-аналітичні огляди проекту “Вдосконалення прокуратури – шлях до реформування кримінальної юстиції”. [Електронний ресурс], URL.– Режим доступу: http://www.cga.in.ua/fck les/infor%20analitich%20ref%20procur%20_7.pdf.) // ВВР України. 2015. № 2/3. Ст. 12. – назва з екрану.

Обушенко Наталія Миколаївна,
науковий співробітник
секретаріату Вченої ради
Дніпропетровського державного
університету внутрішніх справ,
кандидат юридичних наук

ЕФЕКТИВНІСТЬ ТА СВОЄЧАСНІСТЬ ЗАКОНОДАВСТВА ЯК ЗАПОРУКА ДІЄВОСТІ ПРАВОЗАСТОСУВАННЯ

Однією із обов’язкових умов розбудови демократичної, правової, соціальної держави із розвиненим громадянським суспільством є всебічне вдосконалення механізму реалізації права. Особливо гостро стоїть питання вдосконалення в усіх найбільш важливих сферах суспільного життя такої форми правореалізації, як правозастосування. Адже низький рівень ефективності правозастосовної діяльності може завдати суттєвої шкоди як окремим

суб'єктам, так і суспільству в цілому.

Неякісний та неефективний правозастосовний процес поступово виливається у негативне ставлення людей до влади, зниження рівня довіри до неї, населення перестає вірити у здатність влади ефективно керувати суспільними процесами, що, у свою чергу, може призвести до появи дисбалансу в усій системі суспільно-державних відносин. З огляду на це перед державою постає важливе завдання, сутність якого полягає в організації та налагодженні правозастосовної системи таким чином, щоб рівень її ефективності максимально відповідав нагальним потребам суспільства, забезпечував його стабільний розвиток та гарантував надійний захист. Враховуючи мінливість та динамізм суспільних відносин, постійне підвищення ефективності правозастосовної діяльності, зокрема у сфері трудових відносин, має перетворитися на безперервний процес.

Норма права є юридичною основою правозастосування, тож ефективність застосування норм трудового права прямо залежить від того, наскільки якісно працюють правотворчі органи та посадові особи. Правотворчість – це соціальна, державна і громадська діяльність, у результаті якої утворюється, підтримується і розвивається система законодавчих актів та інших правових норм. Частиною правотворчості є власне законодавча діяльність (законотворчість). В.М. Корельський вказує, що правотворчість являє собою специфічну, таку, що вимагає особливих знань і умінь, інтелектуальну діяльність, пов'язану зі створенням або зміною існуючих у державі правових норм [1, с. 298].

Погоджуючись з думкою А.О. Рибалкіна, вважаємо, що «правотворчість» – це родове поняття, яке включає два види діяльності зі створення правових норм: законотворчість – створення правових норм, що дістають закріплення в актах вищої юридичної сили (законах), та нормотворчість – діяльність із прийняття правових норм на основі та до виконання законів [2, с. 13].

І законотворчість, і підзаконна нормотворчість являють собою складні процеси, які включають виявлення необхідності впорядкування тих чи інших суспільних відносин, розробку проекту відповідних нормативно-правових актів, їх обговорення, документальне оформлення та безпосереднє впровадження у життя. Складність правотворчих процедур, а також досить велика кількість суб'єктів, що їх здійснюють, так чи інакше призводить до появи у законодавстві різного роду недоліків, як-от прогалин, колізій, юридичних помилок, великої кількості оціночних категорій, неточностей у формулюванні тощо. Усе це, у свою чергу, неминуче впливає на ефективність правозастосовного процесу – страждають його якість та оперативність.

Ефективність правозастосування прямо залежить від якості законодавства, при низькій якості законодавства не можна досягнути високої ефективності правозастосування. Саме низька якість законодавства (наявність у ньому прогалин, протиріч, нечітких формулювань і т.д.) визначає часом високу

ефективність правозастосовних актів, за допомогою яких долаються ще наявні в законодавстві окремі протиріччя, застосовується аналогія закону і аналогія права, здійснюється обмежувальне або розширене тлумачення змісту правових норм, тобто забезпечується втілення в життя справжньої волі законодавця. З одного боку, така позиція має раціональне зерно, адже дійсно, недосконалість трудового законодавства змушує суб'єктів правозастосування активізувати свої аналітичні, наукові, практичні, технічні та інші зусилля з метою вирішення певної ситуації, що потребує правозастосовного втручання. З іншого боку, правозастосовна діяльність реалізується за певною встановленою схемою, моделлю, і в обов'язки відповідних компетентних органів та посадових осіб входить обирати конкретну норму, що найбільше відповідає ситуації, яка склалася, та застосовувати її. При цьому творчий аспект правозастосовної діяльності реалізується виключно в межах законодавства. Випадок, коли суб'єкт правозастосування крім того, що повинен розв'язати певну життєву ситуацію, додатково має вирішити недоліки законодавства, це може загрожувати рядом негативних моментів:

- по-перше, зниженням оперативності діяльності правозастосовного суб'єкта, адже він буде змушений більш детально зупинитися на стадії встановлення юридичної основи справи;

- по-друге, суб'єкт правозастосування може не мати необхідного рівня професійної та юридичної культури для правильного вирішення ситуації в умовах наявності тих чи інших недоліків законодавства;

- по-третє, існує ймовірність того, що усуваючи ті чи інші недоліки законодавства під час здійснення правозастосовної діяльності, суб'єкт може вийти за межі своєї компетенції та відповідних їй повноважень, тобто можливі зловживання (як свідомі, так і неумисні).

- по-четверте, кожна ланка механізму правового регулювання має виконувати свої функціональні обов'язки: правотворчі органи та посадові особи – створювати якісну, надійну та таку, що відповідає існуючим потребам суспільства, нормативно-правову базу; правозастосовна ланка – втілювати ці норми у життя. Тож коли виникають недоліки у роботі однієї з ланок, то й усувати їх має саме вона. Так, недоліки законодавства мають усуватися повноважними органами через той же спосіб, у який створюються норми права, тобто через правотворчість. Не можна заперечити, що існує велика кількість випадків, у тому числі у сфері трудового права, коли суб'єкти правозастосування, застосовуючи аналогію закону чи права, усували недоліки законодавства самостійно, без втручання нормотворця. Однак застосувати аналогію закону чи права не означає повністю розв'язати проблему, адже недолік не усунуто, він нікуди не подівся, просто правозастосовним суб'єктом було знайдено альтернативний у даних умовах шлях, який дозволив йому оминати чи переступити певні законодавчі негаразди. Обов'язок же вирішити ці проблемні питання у законодавстві остаточно все одно належить правотворцю.

Тож з вищевикладеного стає цілком очевидно, що з метою підвищення

ефективності застосування норм трудового права має бути вжито низку заходів ще на рівні правотворення, наприклад: постійне спостереження за динамікою та змінами у трудових і тісно пов'язаних із ними відносинах, оновлення у зв'язку із цим чинного трудового законодавства, розробка та прийняття нових норм із наступним скасуванням норм, на зміну яким вони приходять, постійні моніторинг та ревізія трудового законодавства, вдосконалення процесуально-процедурних моментів на рівні відповідних нормативно-правових актів, кодифікація та уніфікація трудового законодавства, а також його гармонізація із міжнародними нормами, вимогами та стандартами у сфері використання найманої праці тощо.

Бібліографічні посилання

1. Теория государства и права: учебник для вузов / под ред. проф. В.М. Корельского и проф. В.Д. Перевалова. – 2-е изд., изм. и доп. – М.: Издательство НОРМА, 2002. – 616 с.
2. Рибалкін А.О. Нормотворчість органів внутрішніх справ (аспекти загальної теорії): дис. ... канд. юрид. наук: 12.00.01 / Рибалкін Андрій Олександрович. – Запоріжжя, 2005. – 185 с.

Плетенець Віктор Миколайович,
доцент кафедри криміналістики,
судової медицини та психіатрії
Дніпропетровського державного
університету внутрішніх справ,
кандидат юридичних наук, доцент

ОСОБЛИВОСТІ ПРИЙНЯТТЯ РІШЕНЬ В УМОВАХ ТАКТИЧНОГО РИЗИКУ

Вагоме місце в діяльності слідчого посідає прийняття рішень щодо напрямків розслідування, організації та проведення окремих слідчих (розшукових) дій. При цьому всі вони, певною мірою, пов'язані з ризиком настання негативних результатів.

Ризику приділено значної уваги вчених у різних галузях знань, в яких особі доводиться стикатись з необхідністю прийняття рішень. Так відповідно до визначення, наведеного у словнику В.І. Даля, ризик означає "пускатися на вдачу, на вірну справу; відважитися на щось сумнівне; робити щось без вірного розрахунку; піддатися випадковому збігу обставин; діяти сміливо, зухвало, сподіваючись на позитивний результат; піддаватися небезпеці, невдачі" [1, с. 1686].

Словником із психології ризик визнається ситуативною характеристикою діяльності, котра полягає у невизначеності її результатів та можливих небажаних наслідках у разі невдачі [2, с. 344]

Ризик є невід'ємною складовою процесу прийняття рішення відповід-